

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/497/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512206731
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2512206731.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a členov senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Martin Holič v právnej veci navrhovateľa: REALITY - VĚŘITEL CZ, s.r.o., Nám. 1. Máje 1605, Uherský Brod, Česká republika, IČO: 277 25 537, zastúpený advokátskou spoločnosťou: JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s.r.o., Potočná 650/135B, Trenčín, proti odporkyni: R. J., nar. XX.XX.XXXX, P. XXX, o zaplatenie 1.114,75 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany spis. zn. 5C 169/2012-65 zo dňa 19. mája 2014 v zamietajúcej časti o zaplatenie 332 eur s príslušenstvom a vo výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti o zaplatenie 332 eur s príslušenstvom a vo výroku o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

Odporkyni sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním prvostupňový súd uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 444,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 10% ročne zo sumy 100,- eur od 08.03.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 100,- eur od 08.04.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 10% ročne zo sumy 111,- eur od 05.03.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 9,50% ročne zo sumy 133,- eur od 20.03.2009 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach vo výške po 50,- eur splatných vždy do 15. dňa v mesiaci k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zrochnosť celého plnenia. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol a odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd po citácii § 720 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1, 2, ods. 4, § 5 ods. 1, ods. 2, 3, § 6 ods. 1, 2, § 7, § 10 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov, § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., § 544 ods. 1, 2, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3 ods. 4 písm. k), ods. 5 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa ako nájomcom a odporkyňou ako podnájomníčkou bola platne uzavretá zmluva o podnájme nebytových priestorov v zmysle zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov a v nadväznosti na ňu tiež trojstranná dohoda o spôsobe rozúčtovania energií a služieb spojených s podnájomom nebytových priestorov. S ohľadom na ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka súd vyhodnotil tieto zmluvy ako zmluvy spotrebiteľské, keďže mal preukázané, že právni predchodcovia navrhovateľa konali pri uzatváraní a plnení týchto zmlúv v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, zatiaľ čo odporkyňa vstupovala do zmluvného vzťahu za účelom zabezpečenia

potreby ubytovania seba a svojho dieťaťa, a teda nekonala v rámci obchodnej ani inej podnikateľskej činnosti. Právni predchodcovia navrhovateľa sa predmetnými zmluvami zaviazali prenechať odporkyni do užívania nebytové priestory opísané v zmluve a poskytovať služby s užívaním priestoru spojené, pričom riadne plnenie tejto povinnosti z ich strany v konaní nebolo preukázateľne spochybnené. Hlavnou zmluvnou povinnosťou odporkyne bolo platiť úhradu za podnájom vo výške 100 eur mesačne najneskôr do siedmeho dňa v mesiaci, za ktoré podnájomné patrí, ako aj úhradu za služby spojené s podnájomom vo výške paušálneho poplatku 133 eur mesačne v termíne splatnosti vystavených faktúr. V mesiacoch marec 2009 a apríl 2009 však odporkyňa tieto úhrady nevykonala, a to z dôvodu, ako vyplynulo z jej vyjadrení, že v tomto čase sa už v priestoroch, ktoré boli predmetom zmluvy, nezdržiavala. Súčasne tvrdila, že písomnou formou, ktorá sa pre platné skončenie zmluvy vyžaduje, prejavila svoju vôľu ukončiť zmluvu o podnájme.

Pokiaľ ide o tvrdenia odporkyne majúce svedčiť tomu, že podnájomný vzťah pred rozhodným obdobím zanikol v dôsledku jej konania, a teda zanikla aj jej povinnosť platiť podnájomné, súd na túto obranu odporkyne nemohol prihliadať, nakoľko odporkyňa neunesla dôkazné bremeno a súdu nepredložila žiaden dôkaz o tom, že písomnou formou urobila úkon smerujúci k zániku zmluvy o podnájme (vzhľadom na zmluvné dojednania o spôsobe skončenia zmluvy a súdu známe okolnosti zrejme mohlo ísť o písomnú výpoveď zmluvy, príp. návrh na uzavretie dohody o skončení zmluvy). S ohľadom na uvedené, keďže v konaní nebolo preukázané platné skončenie zmluvy zo strany odporkyne, účinky ktorého by nastali v čase predchádzajúcom odstúpeniu od zmluvy právnym predchodcom navrhovateľa, súd dospel k záveru, že v období, za ktoré navrhovateľ žiadal priznať zmluvne dohodnutú úhradu za podnájom nebytových priestorov v celkovej výške 200 eur ako aj cenu služieb poskytovaných v súvislosti s podnájomom uplatnených v sume 244 eur, bola zmluva o podnájme platná a účinná, a teda bolo povinnosťou zmluvných strán poskytnúť si plnenia, na ktoré sa touto zmluvou zaviazali. Keďže odporkyňa v rozpore so svojimi zmluvnými záväzkami nezaplatila podnájomné vo výške 100 eur vyúčtované faktúrou č. 40900812 splatnou dňa 07.03.2009, podnájomné vo výške 100 eur vyúčtované faktúrou č. 40901112 splatnou dňa 07.04.2009, ako ani úhradu za služby spojené s podnájomom vo výške paušálneho poplatku vo výške 133 eur vyúčtovaného faktúrou č. 409100771 splatnou dňa 19.03.2009 a neuhradila ani nedoplatok vo výške 111 eur za služby spojené s podnájomom vyúčtované faktúrou č. 409100702 splatnou dňa 04.03.2009, súd posúdil návrh v tejto časti ako dôvodný a odporkyňu zaviazal na zaplatenie sumy 444 eur spolu s úrokom z omeškania, keďže odporkyňa sa tým, že pohľadávku nezaplatila riadne a včas, dostala do omeškania. Súd navrhovateľovi priznal úroky z omeškania z priznaných súm vo výške podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti každej z faktúr do úplného zaplatenia pohľadávky. Súčasne, berúc do úvahy žiadosť odporkyne, súd povolil odporkyni v zmysle ustanovenia § 160 ods. 1 O.s.p. splniť dlh v mesačných splátkach, a to vo výške po 50 eur splatných k 15. dňu príslušného kalendárneho mesiaca s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Právny predchodca navrhovateľa listom zo dňa 25.06.2009 odstúpil od zmluvy o podnájme a súčasne si na základe čl. IV bodu 4.7 zmluvy uplatnil právo na zmluvnú pokutu vo výške 322 eur, nárok na zaplatenie ktorej si navrhovateľ uplatnil v tomto konaní. Vo vzťahu k zmluvnej pokute súd uvádza, že z ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu, ktorú je povinný zaplatiť účastník pre prípad porušenia povinnosti plynúcich zo zmluvy. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Súd význam zmluvnej pokuty nespochybňuje, pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, ako je tomu v tomto prípade, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a osobitosti právneho úkonu, ako i na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy, najmä z hľadiska sankcionovania nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy, ktoré by malo byť vyvážené. V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ, vnútroštátny súd má posudzovať ex offio nekalý charakter zmluvnej podmienky a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Ak ide o neprimeranú doložku, má súd právomoc vyvodit' všetky dôsledky, ktoré vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že tento spotrebiteľ nebude uvedenou doložkou viazaný.

Vychádzajúc z § 53 ods. 4 a § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka súd dospel k záveru o neprijateľnosti zmluvného dojednaní v čl. IV, bod 4.7 zmluvy o podnájme nebytových priestorov, obsahom ktorého bolo oprávnenie právneho predchodcu navrhovateľa uplatniť si voči odporkyni zmluvnú pokutu vo výške 332 eur pre omeškanie s platením podnájomného alebo odplaty za služby spojené s podnájomom o viac ako 20 dní, nakoľko má za to, že takto dohodnutá zmluvná pokuta je neprimeraná. Tento záver prijal po tom, ako s ohľadom na ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka výsluchom odporkyne zistil, že dohoda o zmluvnej pokute nebola dojednaná individuálne, pričom navrhovateľ túto skutočnosť v konaní nepoprel. Súd pri posudzovaní zmluvnej pokuty prihliadal na to, že zabezpečenie plnenia tej istej zmluvnej povinnosti je dojednané viacerými spôsobmi (v zmysle čl. IV, bod 4.6 zmluvy o podnájme bol nájomca ako dodávateľ oprávnený účtovať za omeškanie podnájomcu - spotrebiteľa okrem zmluvnej pokuty i úroky z omeškania vo výške 0,1% denne), ktoré sú zároveň z kauzálneho hľadiska obdobnými sankčnými inštitútmi (v kauzálnej rovine nie je rozdielom, či sa platí „úrok z omeškania“ alebo „zmluvná pokuta“, platí sa jednoducho určitá peňažná suma). Vo vzťahu k funkcii zmluvnej pokuty ako paušalizovanej náhrady škody súd zohľadnil tiež tú skutočnosť, že v dôsledku nesplnenia si povinností za tých istých podmienok vzniklo (výlučne) nájomcovi právo i na okamžité odstúpenie od zmluvy, na základe čoho zaniklo právo podnájomcu na užívanie priestorov, a teda nájomca mal bezprostrednú možnosť uzavrieť novú zmluvu o podnájme, z ktorej by mu ako podnikateľskému subjektu plynul ním predpokladaný príjem z prenájmu. Súd záverom podotýka, že v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzatváraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech odporkyne. Uvedené súd konštatuje preto, že právny predchodca navrhovateľa ako dodávateľ nie je porovnateľne sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane.

Zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute v čl. IV, bod 4.7 zmluvy o podnájme spôsobuje podľa súdu prvého stupňa z vyššie uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná a pre spotrebiteľa, teda odporkyniu nie je záväzná. Vzhľadom na uvedené tak súd nárok navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty neuznal a návrh v tejto časti ako nedôvodný zamietol.

Vzhľadom na skutočnosť, že v prejednávanej veci sa jednalo o pohľadávku, ktorá bola postúpená na navrhovateľa od jeho právneho predchodcu (ako dodávateľa), súd vo výroku rozhodnutia výslovne neuviedol, resp. neurčil túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú, keďže takéto vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky má význam iba za toho predpokladu, ak by bol účastníkom konania samotný dodávateľ, ktorý by v dôsledku uvedeného, na rozdiel od postupníka, mal praktickú možnosť realizovať uvedenú povinnosť pri tvorbe zmlúv ako aj pri plnení z nich.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd v zmysle § 142 ods. 2 a 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. vychádzal zo zásady zodpovednosti za výsledok konania (zásada úspechu) a súčasne zo zásady zodpovednosti za zavinenie (vo vzťahu k tej časti konania, ktorá bola zastavená) v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení. Navrhovateľ pôvodným návrhom žiadal uložiť povinnosť odporkyni zaplatiť mu sumu 1.114,75 eur s príslušenstvom. Konanie bolo z dôvodu čiastočného späťvzatia návrhu v časti o zaplatenie sumy 338,75 eur s príslušenstvom zastavené, pričom ako vyplýva z odôvodnenia tohto procesného úkonu navrhovateľa, dôvodom čiastočného späťvzatia návrhu bola dôkazná núdza na jeho strane. Súd má za to, že v tejto časti je potrebné navrhovateľovi pričítať zavinenie na zastavení konania, a teda v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania postupovať v zmysle § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. Súčasne súd návrh v časti o zaplatenie sumy 332 eur s príslušenstvom zamietol. Z uvedeného vyplýva, že v konaní vznikol nárok na pomernú náhradu trov konania odporkyni, avšak keďže odporkyňa si náhradu trov konania neuplatnila, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku a náhradu trov konania jej nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a to v zamietajúcej časti a nepriznanej náhrady trov konania. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie prípadne, aby rozhodnutie zmenil a zároveň žiadal, aby v prípade ak potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, vyslovil vo výroku svojho rozhodnutia prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. Odvolateľ považuje rozhodnutie súdu a jeho závery za nesprávne, pretože boli vynesené na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru súdu dojednanie v článku IV. bod 4.7 zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože si túto zmluvnú pokutu strany nedohodli individuálne. Takýto výklad súdu považuje odvolateľ za účelový a svojvoľný. Na naplnenie povinnosti individuálneho dojednania postačuje podľa odvolateľa mať možnosť takéto dojednanie využiť, nie samotné využitie tejto povinnosti. Zmluva bola pred podpisom predložená odporkyni, ktorá mala možnosť sa s jej obsahom oboznámiť, čo aj sama potvrdila na pojednávaní dňa 28.04.2014. Nič nebránilo odporkyni v tom, aby vyslovila svoje námietky voči zmluvnej pokute za porušenie jasne, určito a zrozumiteľne. Vo veci sa nejednalo o vopred pripravenú tzv. formulárovú zmluvu. Odporkyňa dojednanie o zmluvnej pokute vôbec nenamietala a zmluvu podpísala. V prípade, ak by odporkyni nebola predložená zmluva na pripomienkovanie, resp. by jej predložená bola, ale právny predchodca navrhovateľa by odmietol rokovať o ustanovení upravujúcom zmluvnú pokutu, bolo možné namietaný článok zmluvy považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ďalej prvostupňový súd poukázal na to, že zabezpečenie tej istej zmluvnej povinnosti je dojednané viacerými spôsobmi a to úrokom z omeškania podľa článku IV. bod 4.6 zmluvy, ktoré sú podľa názoru súdu z kauzálneho hľadiska obdobnými sankčnými inštitútmi. Podľa odvolateľa nárok na úroky z omeškania má každý veriteľ, ktorého dlžník sa dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku a zmluvná pokuta je akousi nadstavbou pre zabezpečenie záväzku, ktoré môže byť dojednané medzi stranami. Zákon však nikde nestanovuje, že by tieto inštitúty nemohli byť vo vzájomnom súbehu tak ako pri spotrebiteľských zmluvách. Podľa odvolateľa nie je jasné prečo súd v odôvodnení svojho rozhodnutia používa argumentáciu o kauzálnej obdobe zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania a tým pádom zabezpečenia tej istej povinnosti dvojakým spôsobom, ak zákon takéto súbežné zabezpečenie nevyklučuje a súd zároveň nepredkladá žiadny relevantný argument na podporu svojho názoru. Vo vzťahu k funkcii zmluvnej pokuty ako paušalizovanej náhrady škody súd zohľadnil tú skutočnosť, že v dôsledku nespĺnenia si povinnosti odporkyňou vzniklo navrhovateľovi právo na odstúpenie od zmluvy, na základe čoho zaniklo právo odporkyne užívať predmet zmluvy a navrhovateľ mal možnosť uzavrieť novú zmluvu, z ktorej by mu plynul príjem z prenájmu. Dojednaním zmluvnej pokuty podľa odvolateľa ako paušalizovanej náhrady škody majú byť v tomto prípade kryté práve udalosti, keď dôjde k ukončeniu zmluvného vzťahu bez toho, aby s tým bolo dopredu počítané. Podľa odvolateľa je úplne legitímne požadovať za porušenie dojednanej povinnosti vedúce k ukončeniu zmluvy, zmluvnú pokutu, pretože práve porušením povinnosti odporkyne bola splnená právnomu predchodcovi navrhovateľa škoda. Ďalej súd uzavrel, že pri uzatváraní zmluvy by nemal mať prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Z uvedeného vyplýva, že súd by považoval zmluvnú pokutu za zákonnú len v prípade, ak by táto bola dohodnutá pre porušenie zmluvného záväzku pre obe strany. Zo žiadneho zákonného ustanovenia však nevyplýva, že by pre platnosť dojednania v zmluvnej pokute musela byť táto dojednaná pre porušenie povinnosti oboch zmluvných strán. Výška zmluvnej pokuty zároveň nebola dohodnutá v neprímerane vysokej výške, pretože je sankčným mechanizmom, ktorý má motivovať k riadnemu plneniu záväzku a preto nemôže byť v takej výške, ktorá by v dlžníkovi vyvolávala ľahostajnosť k plneniu záväzku. Odvolateľ je názoru, že v tomto prípade súd uplatnil svoje oprávnenie na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nedôvodne, nakoľko predpisy na ochranu spotrebiteľa by nemali slúžiť na to, aby súd vykonával advokáta slabšej zmluvnej strany za každú cenu. Rozhodnutie o trovách konania nie je správne, pretože vzhľadom na priznanú sumu miera úspechu vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci a k petitu v zmysle čiastočného späťvzťatia bola zo strany navrhovateľa úplná, preto mu mali byť priznané trovy konania. Navrhovateľ má za to, že v predmetnej veci sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v otázke posúdenia či vo veci došlo, alebo nedošlo k individuálnemu dojednaniu týkajúcemu sa zmluvnej pokuty. V prípade, ak odvolací súd potvrdí rozhodnutie prvostupňového súdu, žiada odvolateľ, aby súd vyslovil vo výroku svojho rozhodnutia prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. Navrhovateľ je toho názoru, že je potrebné ustáliť, čo je možné rozumieť pod pojmom individuálne dojednanie podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka a ako vysvetľovať jeho aplikáciu.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu sa vyjadrila a uviedla, že nesúhlasí s rozhodnutím, pretože nie je nikomu nič dlžná, všetko mala vyrovnané v čase opustenia priestorov a v tom čase už mala druhý nájom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku (§ 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej zamietajúcej časti o zaplatenie sumy 332 eur s príslušenstvom vecne správny.

Predmetom konania na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5C/169/2012 je návrh navrhovateľa o zaplatenie 1.114,75 eur s príslušenstvom.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa v časti zamietnutia návrhu ohľadne istiny 332 eur s príslušenstvom ako aj závislý výrok o náhrade trov konania.

Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 444 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 10% ročne zo sumy 100 eur od 08.03.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 100 eur od 08.04.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 10 % ročne zo sumy 111 eur od 05.03.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 9,50% ročne zo sumy 133 eur od 20.03.2009 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach vo výške po 50 eur splatných vždy do 15. dňa v mesiaci k poslednému dňu príslušného kalendárneho mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia zaplatenia napadnutý nebol a preto zostalo rozhodnutie súdu prvého stupňa v tomto výroku právoplatné a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom. Pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v prevažnom rozsahu zdieľa i právne závery prvostupňového súdu vo veci, s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolateľ v prvom rade namietal záver súdu prvého stupňa, že dojednanie v článku IV. bod 4.7 zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože si túto zmluvnú pokutu strany nedohodli individuálne. Takýto výklad súdu považuje odvolateľ za účelový a svojvoľný. Na naplnenie povinnosti individuálneho dojednania postačuje podľa odvolateľa mať možnosť takéto dojednanie využiť, nie samotné využitie tejto povinnosti. Ďalej dôvodil, že zmluva bola pred podpisom predložená odporkyni, ktorá mala možnosť sa s jej obsahom oboznámiť, čo aj sama potvrdila na pojednávaní dňa 28.04.2014. Nič nebránilo odporkyni v tom, aby vyslovila svoje námietky voči zmluvnej pokute za porušenie jasne, určito a zrozumiteľne. Vo veci sa nejednalo o vopred pripravenú tzv. formulárovú zmluvu. Odporkyňa dojednanie o zmluvnej pokute vôbec nenamietala a zmluvu podpísala. V prípade, ak by odporkyni nebola predložená zmluva na pripomienkovanie, resp. by jej predložená bola, ale právny predchodca navrhovateľa by odmietol rokovať o ustanovení upravujúcom zmluvnú pokutu, bolo možné namietaný článok zmluvy považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Porovnajúc obsah účastníkmi uzavretej zmluvy o podnájme je nesporné, a prvostupňový súd v preskúmanom rozsudku to aj právne uzavrel, že právny vzťah založený predmetnou zmluvou medzi právnym predchodcom navrhovateľa, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej resp. inej podnikateľskej činnosti ako dodávateľom v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a na druhej strane odporkyňou, ktorá pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a bola teda spotrebiteľom zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, je spotrebiteľským vzťahom a predmetná zmluva o podnájme je zmluvou spotrebiteľskou. V dôsledku toho bolo na daný vzťah nevyhnutné aplikovať všetky ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). Ust. ods. 1 sa nevzťahuje podľa ods. 2 iba na predmet plnenia alebo cenu plnenia, s účinnosťou od 01.01.2008 navyše ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa ods. 2 v znení od 01.01.2008 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V ods. 3 potom zákonodarcia demonštratívne vymenúva ktoré ustanovenia uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú za neprijateľné podmienky. Medzi ne novelou Občianskeho zákonníka zák. č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2008 bolo zakotvené písm. k) v zmysle ktorého za neprijateľnú podmienku sa považuje i ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením tohto záväzku. Podľa ods. 4 resp. od 01.01.2008 ods. 5 cit. § 53 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Toto ustanovenie je zachované v Občianskom zákonníku v nezmenenej podobe od účinnosti piatej hlavy o spotrebiteľských zmluvách. Ostatne citované ustanovenie je kogentné a zakotvuje zákaz, aby sa zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve odchyľili od Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že je to v neprospech spotrebiteľa. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá síce nie je pre členské štáty EÚ priamo záväzná, avšak predstavuje interpretačné pravidlo a ktorá už bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, v zmysle čl. 2 písm. a) nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v čl. 3.

Podľa čl. 3 bod 1 cit. smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy k škode spotrebiteľa. Podľa bodu 2 podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty, podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz. Podľa bodu 3 príloha smernice obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

V zmysle čl. 4 cit. smernice bez toho, aby boli dotknuté ust. čl. 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy, alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Podľa čl. 6 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Podľa prílohy tejto smernice bod 1. písm. e) medzi podmienky uvedené v čl. 3 ods. 3 okrem iných patrí i podmienka vyžadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu.

Z obsahu zmluvy uzavretej medzi účastníkmi vyplýva, že text zmluvy bol vopred pripravený dodávateľom, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa, začiatok doby trvania zmluvy a cena nájmu. Odporkyňa ako spotrebiteľ mala síce zrejme možnosť oboznámiť sa so zmluvnými ustanoveniami pripravenými právnym predchodcom navrhovateľom pred podpisom zmluvy, ale nesporné nemohla ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedenej zmluve preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 OZ i čl. 3 bod 2 smernice, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že odporkyňa ako spotrebiteľ nemala žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohla iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS, bolo na navrhovateľovi ako dodávateľovi. Navrhovateľ ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Podstatným totiž je, že v danej uzavretej spotrebiteľskej zmluve predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola navrhnutá vopred dodávateľom a i keď spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol a nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky, resp. jej obsah a dosiahnuť dojednanie nižšej zmluvnej pokuty, príp. aby zmluvná pokuta bola dojednaná za iných podmienok, príp. aby nebola dojednaná vôbec. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd uzatvára, že predmetné zmluvné podmienky v podobe dojednaní o zmluvnej pokute rozhodne neboli individuálne dojednané a preto táto odvolacia námietka navrhovateľa neobstojí.

Ďalej odvolateľ vyslovil názor, že v tomto prípade súd uplatnil svoje oprávnenie na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nedôvodne.

Je pravdou, že v zmysle čl. 4 Smernice 93/13/EHS bod 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí. Odvolací súd pritom nepopiera možnosť i v spotrebiteľskej zmluve dojednať zmluvnú pokutu ako sankciu za nesplnenie zmluvných povinností spotrebiteľa. Podstatným ale je, aby zmluvná pokuta dojednaná v spotrebiteľskej zmluve bola primeraná. Táto podmienka ale v danom prípade i podľa názoru odvolacieho súdu zhodného s prvostupňovým, splnená nebola.

Ako bolo už uvedené vyššie, v bode 4.7 zmluvy bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 332 eur za omeškanie s platením podnájomného alebo odplaty za služby spojené s podnájmom o viac ako 20 dní.

Odvolačný súd sa zhoduje s názorom prvostupňového, že dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností odporkyňou ako spotrebiteľom, je neprimerane vysoká v dôsledku čoho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a preto neplatná.

Je tomu tak predovšetkým preto, že vyžaduje od spotrebiteľa aby zaplatil dojednanú zmluvnú pokutu v stabilnej výške 332 eur bez ohľadu na dĺžku omeškania. Odvolačný súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že zmluvná podmienka dojednaná v spotrebiteľskej zmluve v č. I IV. bod 4.7 o zmluvnej pokute spôsobuje z uvedených dôvodov značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoje záväzky, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu (Smernica 93/13/EHS prílohy bod 1. písm. e) aktuálne i § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka) spojenú s nesplnením jeho záväzku, v dôsledku čoho ide o neprijateľné zmluvné podmienky (§ 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka), ktoré sú neplatné (53 ods. 4 resp. 5 Občianskeho zákonníka) a pre spotrebiteľa teda odporkyňu nie sú záväzné. Súď pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

ESD v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.06.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdný dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávateľia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkolvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka.

S poukazom na vyššie uvedené, potom prvostupňový súd správne v preskúvanom rozsudku návrh navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty ako nedôvodný zamietol.

Podľa odvolateľa rozhodnutie o náhrade trov konania nie je správne, pretože vzhľadom na priznanú sumu miera úspechu vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci a k petitu v zmysle čiastočného späťvzatia bola zo strany navrhovateľa úplná, preto mu mali byť priznané trovy konania.

Navrhovateľ pôvodným návrhom žiadal uložiť povinnosť odporkyňi zaplatiť mu sumu 1.114,75 eur s príslušenstvom. Konanie bolo z dôvodu čiastočného späťvzatia návrhu v časti o zaplatenie sumy 338,75 eur s príslušenstvom zastavené, pričom ako vyplýva z odôvodnenia tohto procesného úkonu navrhovateľa, dôvodom čiastočného späťvzatia návrhu bola dôkazná núdza na jeho strane. Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 444 eur s príslušenstvom a návrh v časti o zaplatenie sumy 332 eur s príslušenstvom zamietol.

Podľa § 142 ods. 2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p., ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Vychádzajúc z uvedeného správne prvostupňový súd posúdil, že v časti o zapltenie 338,75 eur s príslušenstvom je potrebné navrhovateľovi pričítať zavinenie na zastavení konania, a teda v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania postupovať v zmysle § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. Zároveň bolo potrebné zohľadniť, že súd návrh v časti o zapltenie sumy 332 eur s príslušenstvom zamietol. Na základe uvedeného v konaní vznikol nárok na pomernú náhradu trov konania odporkyni, avšak odporkyňa si náhradu trov konania neuplatnila, prvostupňový súd jej náhradu trov konania nepriznal.

Odvolateľ žiadal, aby v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací súd pripustil dovolanie, pretože má za to, že ide o otázku zásadného právneho významu. Vychádzajúc z § 238 ods. 3 O.s.p. odvolací súd nepovažuje otázku, že je potrebné ustáliť, čo je možné rozumiť pod pojmom individuálne dojednanie podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka a ako vysvetľovať jeho aplikáciu, za otázku zásadného právneho významu.

Odvolací súd potom vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti o zapltenie 332 eur s príslušenstvom a v závislom výroku o náhrade trov konania, s použitím § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní mala úspech odporkyňa, ktorá si však náhradu trov konania v odvolacom konaní postupom podľa § 151 O.s.p. neuplatnila, preto jej súd náhradu trov konania aj napriek úspechu v konaní (§ 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p) nepriznal.

Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.